

«Pedra de tartera», 30 anys d'un eclipsi dolç

A Maria Barbal no la va bloquejar l'èxit de la seva primera novel·la: en parla amb una resignació agraïda

Hi ha escriptors que es vendrien el processador de textos al diable a canvi de tenir lectors, que busquen i no troben la fórmula filosofal. I n'hi ha que practiquen l'arribar i moldre. Com Maria Barbal, que va fer diana amb la seva primera novel·la. La Maria sempre serà l'autora de *Pedra de tartera*, una obra de llarg recorregut nascuda per eclipsar totes les que ha escrit després.

Ara fa trenta anys de la publicació de *Pedra de tartera*. Des d'aleshores l'han llegida centenars de milers de persones de diversos països i de diverses generacions. L'escriptora es nega a veure aquell triomf d'autora debutant com una llosa: "Molt probablement, gairebé segur, no superaré mai la bona rebuda que ha tingut *Pedra de tartera* -em va dir fa poc Maria Barbal (<http://catorze.naciodigital.cat/noticia/400/maria/barbal/fora/em/fan/parlar/pais/mi>) -. Les traduccions de les meves altres obres no arribaran ni a una quarta part. Hauria pogut publicar *Pedra de tartera* i deixar d'escriure immediatament. Potser he llençat trenta anys de la meua vida, si m'ho miro d'aquesta manera. Però jo no ho veig així. A *Pedra de tartera* li dec tot, li dec l'inici de l'ofici d'escriure. Aquesta història em va fer escriptora. No puc ni vull renegar d'una història profundament dolorosa, que vaig escriure quan tot just havíem sortit de la dictadura franquista."

Als anys vuitanta semblava que ens havien d'agradar les novel·les urbanes ambientades en bars de disseny. Hi havia pressa per tapar el passat. *Pedra de tartera* nedava contra corrent. "És una història molt d'aquí, que jo havia heretat de la generació anterior, i que va causar sorpresa i fins i tot vergonya -recorda Barbal-. Des d'aquell primer llibre m'he sentit molt valorada pels lectors, i potser no tan valorada per un tipus d'intel·lectual i per certs crítics literaris". Els lectors, que neden a la seva, necessitaven tornar a la Guerra Civil sense mirar cap a una altra banda. La guerra també és el que devia atrapar els alemanys (a Alemanya se n'han venut més de cent mil exemplars), condemnats per sempre a les ferides obertes.

Arundhati Roy va guanyar el premi Booker del 1997 amb la novel·la *El déu de les coses petites*. El 2007 l'autora i activista va anunciar que publicaria una segona novel·la, però encara l'esperem.

Wajdi Mouwad està avorrit d'*Incendis*: "És molt violent que, cada cop que estreno una obra, hi hagi gent que m'espera al final per dir-me que no és *Incendis*", va explicar el dramaturg a Barcelona. S'hi refereix amb ràbia, a l'obra que l'ha fet famós.

A Maria Barbal no la va bloquejar l'èxit de la seva primera novel·la, i tampoc li ha agafat mania. L'escriptora parla de *Pedra de tartera* amb la resignació agraïda amb què la Conxa parla de la Barcelona que l'ha allunyat del Pallars natal. "Barcelona, per a mi, és una cosa molt bona. És l'últim graó abans del cementiri".

Els trenta anys de *Pedra de tartera* són una cosa molt bona. No hi ha qui enterri la Conxa.

Il·lustració: Ignasi Blanch